

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 367/2010-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť M. N., t. č. vo výkone väzby, zastúpeného advokátom Mgr. P. M., V., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2 Tos/34/2010 z 18. augusta 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. N. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. septembra 2010 doručená sťažnosť M. N. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojich práv podľa čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len

„krajský súd“) sp. zn. 2 Tos/34/2010 z 18. augusta 2010 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, útvaru pre boj s organizovanou kriminalitou..., z 20. júla 2009 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin vydieračského únosu podľa § 186 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona. Po výsluchu pred sudcom pre prípravné konanie uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 33 Tp 28/2010 z 12. februára 2010 bol vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku s tým, že lehota väzby začala plynúť 10. februára 2010. Uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tpo 5/2010 z 18. februára 2010 bola zamietnutá sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu. Zároveň nebol prijatý písomný sľub sťažovateľa ani nariadený dohľad probačného a mediačného úradníka na nahradenie väzby.

Sťažovateľ prostredníctvom ustanoveného obhajcu podal 19. júla 2010 na Krajskej prokuratúre v Nitre (ďalej len „krajská prokuratúra“) žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu (ďalej len „žiadosť o prepustenie z väzby“). Prokurátor krajskej prokuratúry nevyhovel jeho žiadosti o prepustenie z väzby a „odstúpil“ ju okresnému súdu. Dňa 2. augusta 2010 bola okresnému súdu podaná obžaloba pre obzvlášť závažný zločin vydieračského únosu podľa § 186 ods. 1 a 2 písm. a) a b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona. Následne okresný súd nariadil na 12. august 2010 termín verejného zasadnutia z dôvodu rozhodnutia o väzbe sťažovateľa (a ďalších obvinených) po podaní obžaloby, ako aj z dôvodu rozhodnutia o jeho žiadosti o prepustenie z väzby. O termíne verejného zasadnutia bol obhajca sťažovateľa oboznámený 6. augusta 2010 doručením písomného upovedomenia. Ešte v ten istý deň obhajca doručil okresnému súdu ospravedlnenie svojej neúčasti na nariadenom verejnom zasadnutí z dôvodu čerpania riadnej dovolenky. Dňa 12. augusta 2010 sa na okresnom súde uskutočnilo bez prítomnosti sťažovateľovho obhajcu verejné zasadnutie, na ktorom okresný súd okrem iného rozhodol uznesením sp. zn. 6 T 38/2010 aj o ponechaní sťažovateľa vo väzbe, pretože naďalej trvajú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, jeho žiadosť o prepustenie z väzby zamietol, neprijal jeho písomný sľub a nenahradil jeho väzbu

dohľadom probačného a mediačného úradníka. Sťažovateľ bezprostredne po vyhlásení tohto uznesenia podal sťažnosť. Napadnutým uznesením krajského súdu bola jeho sťažnosť zamietnutá.

Podľa názoru sťažovateľa sa jeho obhajca nemohol z objektívnych dôvodov zúčastniť jeho výsluchu pred rozhodnutím okresného súdu, pričom svoju neúčast' aj s uvedením prekážky a času jej trvania s dostatočným predstihom ospravedlnil. Preto bolo podľa jeho názoru povinnosťou okresného súdu jeho výsluch pred rozhodnutím o väzbe odročiť na iný termín po odpadnutí prekážky brániacej obhajcovi v účasti na tomto výsluchu. Sťažovateľ poukázal aj na existenciu dostatočného časového priestoru na to, aby o jeho väzbe mohlo byť rozhodnuté v zákonom ustanovenej lehote, keďže lehota väzby z prípravného konania by mu uplynula 10. septembra 2010, teda po odpadnutí prekážky na strane obhajcu (po 20. auguste 2010), a zároveň by zostal časový priestor aj na rozhodovanie sťažnostného súdu.

Sťažovateľ v ďalšej časti sťažnosti podrobne cituje relevantné články ústavy, dohovoru a Trestného poriadku. Taktiež cituje z relevantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva.

Podľa názoru sťažovateľa napriek tomu, že v jeho prípade išlo o nutnú obhajobu, okresný súd uskutočnil jeho výsluch pred rozhodnutím o väzbe bez účasti obhajcu a následne rozhodol o jeho ponechaní vo väzbe a o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby. Keďže krajský súd neodstránil procesné pochybenie okresného súdu, ktorý pri rozhodovaní o ďalšom trvaní väzby vykonal jeho výsluch bez prítomnosti niektorého zo zvolených obhajcov, došlo podľa sťažovateľa postupom krajského súdu k porušeniu jeho označených práv [čl. 50 ods. 3 ústavy, čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru].

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Krajský súd Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tos/34/2010 uznesením zo dňa 18. 08. 2010 porušil základné právo M. N. na obhajobu zaručené v čl. 50 ods. 3 Ústavy

Slovenskej republiky a ľudské práva a základné slobody zaručené v čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 3 písm. c/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Krajského súdu Nitra sp. zn. 2 Tos/34/2010 zo dňa 18. 08. 2010 zrušuje a Krajskému súdu Nitra prikazuje, aby prepustil M. N. neodkladne z väzby na slobodu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom, resp. rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných

dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

c) obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

Podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku je všeobecný súd povinný o čase a mieste výsluchu obvineného (v danom prípade sťažovateľa) vhodným spôsobom upovedomiť obhajcu, ak je dosiahnuteľný. Tejto povinnosti si bol vedomý aj okresný súd, keď písomným upovedomením z 3. augusta 2010 oznámil obhajcovi sťažovateľa, že je nariadený termín neverejného zasadnutia senátu na 12. august 2010, predmetom ktorého bude rozhodnutie o väzbe sťažovateľa po podaní obžaloby, ako aj o jeho žiadosti o prepustenie z väzby. Obhajca sťažovateľa písomným podaním zo 6. augusta 2010 ospravedlnil svoju neúčast' na neverejnom zasadnutí (čerpanie riadnej dovolenky od 9. augusta do 20. augusta 2010), avšak nepožiadal o jeho odročenie.

V nadväznosti na uvedené považoval ústavný súd za významné posúdiť, či pochybil krajský súd, ak sa stotožnil s postupom okresného súdu pri plnení povinnosti uloženej mu

Trestným poriadkom a podmienenej obsahom základných práv a slobôd sťažovateľa garantovaných ústavou, listinou a dohovorom. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol povinný upovedomiť obhajcu sťažovateľa o mieste a čase výsluchu vhodným spôsobom za predpokladu, že bol dosiahnuteľný. Už samotná formulácia tohto ustanovenia „vhodným spôsobom, ak je dosiahnuteľný“ neprikazuje všeobecnému súdu využiť konkrétny určený spôsob upovedomenia obhajcu. Zákonodarca dokonca splnenie tejto povinnosti zo strany všeobecného súdu nevyžaduje za každých okolností, pretože pri jeho snahe ho limituje dosiahnuteľnosťou obhajcu. Ak sa teda okresnému súdu síce podarilo upovedomiť obhajcu sťažovateľa o termíne neverejného zasadnutia senátu, avšak ten sa ho nemohol zúčastniť z dôvodu čerpania riadnej dovolenky, pričom výsluch sťažovateľa vykonal aj v jeho neprítomnosti, ústavný súd zastáva názor, že konal spôsobom súladným so zákonom (porovnaj napr. III. ÚS 392/09). V danom prípade išlo o väzobnú vec, ktorá si vyžaduje prednosť, bezodkladnosť a urýchlenosť pri rozhodovaní (§ 2 ods. 6 a § 238 ods. 3 Trestného poriadku a čl. 5 ods. 4 dohovoru). Z uvedeného vychádzal aj krajský súd ako súd druhého stupňa, ktorý sa s procesným postupom okresného súdu tým, že sťažnosť sťažovateľa zamietol, stotožnil. Takýto postup je v súlade aj s doterajšou judikatúrou ústavného súdu, podľa ktorej nemožno úspešne namietat' porušenie určitého ústavou alebo medzinárodnou zmluvou garantovaného práva alebo slobody takým postupom dotknutého všeobecného súdu, ktorý by mohol mať za následok porušenie iného ústavou, resp. medzinárodnou zmluvou garantovaného práva alebo slobody (IV. ÚS 62/08).

Napokon ústavný súd poukazuje na § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, podľa ktorého je advokát povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Podľa názoru ústavného súdu sa obhajca sťažovateľa preto mal pokúsiť zabezpečiť zastúpenie klienta na neverejnom zasadnutí substitútom, avšak zo sťažnosti nevyplýva, že by bol túto možnosť využil.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa, ako aj vyzývať ho na predloženie

splnomocnenia pre advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, keďže ju k svojej sťažnosti nepripojil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. októbra 2010